

Kitap pa Daniel - Namba 55

Yaro woko cal me lam: Nyutu pa Gabriel bot Daniel

Jeff Pippenger

2024-01-19

Gabriel o bino bot Daniel ka onongo otyeko ngeyo pi mwaka 70 me lub ma kiwaco i lok me poro pa Yeremia, ki lagam ki kwer ma kiketo i Cik pa Mose.

I hiny acel me rwotone, an Daniel aparo ki buk ma coyo ada pa hiny, ma lok pa Rwot obino bot Jeremia lam, ni obedo ocoke hiny 70 i balo pa Jerusalem. Eyo, Israel weng giweyo cik ni, kun giwoto woko, wek pe gibedo winyo dwon ni; omiyo kwer ocwalo i wi wa, kede lagam ma kigoyo i cik pa Musa latic pa Lubanga, pien wa watimo richo i kom en. En oketo ber i lok mere ma owaco ikom wa, kede ikom jogi ma giyaro wa, kun okelo ikom wa peko maduong; pien i wang polo weng pe gicimo kit ma gicimone i Jerusalem. Macalo ki kicoyo i cik pa Musa, peko weng man obino ikom wa; ento pe watimo kwac wa bot Rwot Lubanga wa, wek wadowoko woko ki richo wa, kede waneno atir ni. Omiyo Rwot ocung ki peko, okelone i wi wa; pien Rwot Lubanga wa obedo atir i tic weng ma otimo; pien pe wawinyo dwone. Daniel 9:2, 11-14.

Lok ma Daniel onongo tye ka tiyo kwede, ma gi dwoko ne calo “the oath”, en aye lok acel keken ma Moses onongo tye ka tiyo kwede, ma gi dwoko ne calo “seven times”, i Levitiko 26. Sister White owaco wa ni i pot buk 9, Daniel onongo tye ka yeny me niang kube i kare me mwaka 70 pa Jeremia ki kare me mwaka 2300. Gabriel onongo kimito ne i pot buk 8 me miyo Daniel niang lamal me nino 2300; ka odwogo i pot buk 9, otyeko tic ne, ci opako Daniel ni obed me cwal lamal aryo gi i cwiny, magi ma obedo kit-lok me pot buk 7, 8 ki 9 bene. Lamal aryo jene obedo kit-lok me “medo ngec” ma kigolo tyen i 1798.

Mwaka 70 pa Jeremia ki “curse” pa Moses gin cal me “seven times”, kit ma “oath” pa Moses nyuto ne; ento Gabriel obino nyutu pobo iye pa kare pa mwaka 2,300. Ki twero keken me pobo iye maber ka romo ma tye ikom neno (“chazon”) me goyo piny ki neno (“mareh”) me neno ma openo opoko maber. Gabriel ocalo ki nyutu ni omiyo Jo-Yahudi kare me temo pa mwaka 490. Kare eni obedo tutwal calo kare pa mwaka 490 me golo cik ma omiyo ne oweko bedo pa cobo pa mwaka 70.

Lok “determined” ma i verse 24 tye ka nyutu kare ma ocalo ki cweyo woko cik ma adek i 457 BC nyaka i golo Setefano ki kidi i 34 AD, ento lok “determined” ma i verse 26 ki 27 tye ka nyutu twero ma kelo balo woko piny me paganism ki papalism.

Ci bang cabite piero auchiel gi aryo, Mesiya obigoyo woko, ento pe pi en keken; ki jo pa rwot ma obino gibibalo bur ki tem; ki giko ne obedo ki pi ma opong mapol, ci nyo i giko me lweny, opoto kityeko cimo. En obimoko laloc ki jo mapol pi cabit acel; ki i tung me cabit obekelo rwom ki leco ocung woko, ki pi opong mapol me tim marac mapire tek obibalo ne opoto, nyo i giko ma opong woko; ki gin ma kicimo gibiburo i wi gin ma opoto. Danyel 9:26, 27.

Gabriel owaco bot Daniel ni, bang'o ka "Mesia" ogoyo woko, "jo pa lati rwot ma obino gine obalo woko 'poto' ki 'hekalu'." Ruma ma pe gene Lubanga obalo woko "poto ki hekalu" i lweny me gengo poto ma otyeko keken 3½ mwaka, cako ki mwaka 66 dok i 70 AD. Gabriel nyutu ni "agik me lweny" bino "ki pi ma oboto calo oywelo," ci ni lweny bino bedo "ki gopoto." Lweny ma otime ikome Yerusalem ki hekalu obedo goyo piny ma otime ki kit jo ma pe gene Lubanga kacel ki Paapasi. Teko me jo ma pe gene Lubanga ma onongo obale Yerusalem i acaki obedo Babulon, ento teko me jo ma pe gene Lubanga ma obale ne bang'o ka "Mesia" okomere i lakurus obedo Ruma ma pe gene Lubanga. Ento lweny ikome hekalu ki lwak otime ki teko aryo me gopoto, ki ma aryo i gin aryo i Cik pa Lubanga obedo Paapasi.

Twero pa Papa en twero ma kityeko nyutu calo "overflowing scourge"; en aye twero i coc 40 pa Daniel 11, ma "overflows and passes over." Goyo piny Jerusalem ma ocake ki Babilon, ma okwongo ka dongongo ki lwak me "iron" ma owaco lok ma otuk calo ma Moyses onyutu iye i Deuteronomy, dong ogamo ki twero pa Papa. Nyaka i giko me goyo piny, "desolations" ne "determined." I coc 27, Kristo orwate kibalo ki jo mapol pi cabit acel. I wi cabit eno, kit me rwate me lamo pa piny obi kato woko ka Kristo ocako tic pa Jateme Madit i kac me Lamo i polo. Pien jo Yubu pe gikwanyo cik i kare me temo ma kityeko okwanyo pi gi, kac me lamo ki taun dok gubed "desolate."

Cing en owaco ni, "pi pako piny ki tim marac, obi weko opoto nyaka giko maber; kede gin ma kicimo dong obicoco i bot gin ma opoto." Ka Jo-Yahudi otyeko opongo akom me kare me temo gi opong maber, bur ki ot maleng ne onongo myero opoto nyaka giko me lweny. I "giko maber" me tiyo piny i higa 1798, "kicimo" ni Lwak pa Papa obi yudo kop ma kelo tho. Ci bur ki ot maleng onongo myero dwoko i kit me con kede yek odoco, macalo kit ma kityeko nyuto kwede ka Jo-Yahudi obino woko ki Babilon ma adier i bot cik adek.

Nyaka tyeko pa lweny man, Yerusalem myero oywak ki ti ki twero pa Paapa. Kare me porofeti ma gicweyo kare mapuk-puka iye mwaka 2300 romo ngene maber keken ka dong kiginongo maber kore pa nining me oywak ki ti pa mwaka 70, kikube ki nining me dwogo pa tem ki lwak. Yweko woko nining me yubu woko pa kwer pa Musa obedo yweko woko nining me cok kacel. Nining me mwaka 70 obedo nining me yubu woko. Nining me mwaka 2300 obedo nining me cok kacel. Nining me mwaka 70 obedo nining "chazon" me yubu woko, ento nining me mwaka 2300 obedo nining "mareh" me cok kacel.

Kamano, gin ma Lubanga oketo kacel, kik ngat oyaro gi woko. Mariko 10:9.

Neno me porofesi aryo otyeko kete pire kede; kwero acel obedo kwero gin aryo. Gin man nyutu ni, kadi ka Adventism yaro ni gibedo kagwoko porofesi me mwaka 2300, ento gi oweyo luting me tung cen me Adventism, atir calo kit ma gi oweyo "cawa abiro" i 1863. Pe Juu oyaro ni gibedo kagwoko cik pa Lubanga? Pe Isirael me con oyaro ni gitye ka yeny Mesiya? Yaro keken pe tye ki piro, ka pe kigwoko Lok pa Lubanga.

Jo William Miller dok gineno ni 22 October 1844 obedo agiki pa kare me ceng 2300; ento ngec ma gitye kwede ne piny. Pe nyaka lacen pa Great Disappointment ka lum obino i kom gang maleng me polo, kacel ki rwonyo pa Kiristo i Kabedo Maleng Maloyo Weng i kare meno. Pe nyaka lacen pa

kare meno, gineno kwena pa malaika ma adek kacel ki cik pa Lubanga.

Rwot onongo ocike me medo ler me porofesi ma rwate ki higa alufu aryo ki mia adek, ci i 1856, onongo oyabo yoo pi ler mukene, ci i higa abiro ma i anyim Adventism onongo ogengo yoo eno. Pe onongo obedo nyaka i bang ceng 11 me September, 2001, Rwot okelle jo tye ka pwenyo porofesi dok i coc pa Hiram Edson, ci ler pa 'kare abiro' dok ocako medo.

Pien Adventism okwero neno kube ma tye i tung porofesi me higa 2300 ki porofesi me higa 2520, obino nongo ngec ikom October 22, 1844 i yo ma kicen ki pe opong.

Ka S. S. Snow otyeko keto atir kare me guro i tung acut, ci kare me Dwe Apar 22, higa 1844, obedo ma atir.

Kamano, ngeyo ci ipoyo maber ni, kobedo ki cako pa cik me dwogo Jerusalem ki yubo ne, nyo okato i kare me bino pa Mesiya, Ladit, obedo cabic 7 ki cabic 62; yoo bino yube doki, ki odi me pach bende, ka i kare me peko. Inyim cabic 62, Mesiya bin giki, ento pe pi kene; ki jo pa ladit ma bino gibigoro pach ki Templu; agiki pa eni bino ki opong pa pi, ki nyo i agiki me lweny, golo nono kicono. En obi gengo cik ki jo mapol pi cabic acel; ki i tung me cabic, obi weko rwom ki minok me lamer opoto; ki pi yabo pa tim marac ma Lubanga pe oyie, obi doko nono, nyo i agiki; ki gin ma kicono obi cwalo piny i bot ma onono. Daniel 9:25-27.

Jo Millerite onongo gene nino ceng ma adaa pi crucifixion; ci agiki me kare me higa alufu aryo ki mia adek bene gineno. “Gicweyo woko pa Mesia” “i tung me wik”, ma i kare eno Kristo “oteko kica”, pien Yahudi otyeko opongo kapu gi me kare me tem i wi, calo ma “overspreading of Abominations” oyaro ne, bene gineno. Musalaba obedo alama me yo me kit matime ma tye ma pire tek i ngeyo lok pa “Midnight Cry”.

Kadi bed ki le me ngec ma onongo tye i wic meno ma okelo yaro me teko pa Lubanga ma tek tutwal, ento jo Millerite pe gi otyeko nongo poyo pa wic meno ma ki yarone ki mito pa Daniel me poyo rwom pa neno me lagam aryo. Ceng aboro ma iye Kirisito omoko adaa kica, ogollo i kare aryo; ma lacen Sister White ocango ni ki yaro tic pa Kirisito keken pi mwaka adek ki cel, ci dong ogonyore ki tic pa en ma ki yarone ki ludito pa en. Gi oneno ni lacim me kit gin matime pa Lacar odoko kom me nyutu adaa enino me dwe 22 me Oktober, 1844; ento pe gi oneno ni bende yarone ni en obedo kateng pa kare aryo ma mirwate woko me mwaka adek ki cel, ci kany obedo yaro “kare aboro,” ma Lubanga, ki kom Musa, owejo ni obedo “lweny pa kica pa en.”

Kare an bene abi wot macok ki botu, abi yaro botu abicel aryo kare pi richo mewu. Era abi kelo ligangla botu, ma bi dwoko kum me kica na; ka ucengo dok acel iye gang mewu, abi cwalo twot marac botu; ci abi mii wunu i lwete pa lami. Levitiko 26:24, 25.

Ka Kiristo oter matek cika kwede jo mapol, en obedo cika ma otyeko bedo ki lweny kwede Yahudi ma pe winyo. “Lweny pa cika ne” ocake i 723 BC, ka jo Asiriya gokawo piny pa rwot ma i tung anyim i captivity, ci pi ceng 1260 me waci pa laco me neno, lamo pa jo ma pe luwo Lubanga ogoyo Israel ma i kom piny i ceng. Goyo man ci ogamo ne ki ceng 1260 me waci pa laco me neno mukene, ma twero pa Papa ogoyo Israel ma i cwiny i ceng.

Cabite ma ikom porofeci ma i iye Kristo okico kica, i tyeko me neno pa higa 2300, bene otyeko nyutu neno pa higa 2520. Jo Millerite gineno tutwal ikom porofeci pa higa 2300 me yubu maber kwena me Midnight Cry, ento gi yero me cayo tung acel pa latiro ma luyiko pa Gabriel i Dul abiro onongo tye me cwalo.

Gabriel ne ocwono Daniel me poko maber (i wii) gin aryo me neno, ma kiwaco nyinggi "matter" ki "vision"; ci ka waci man otyeko gitimo, Sister White omiwa ngec ni mano keken ne obedo peko madwong atir pa Daniel, ka otemo me ngeyo kubo me sabiiti 70 (cal ma nyutu "kare abiro") ki higa 2300.

Kwanyo pa Adventism pi "seven times" oketo gi i kit ma pe gubedo romo ngeyo ni kare mukwongo me higa 490, ma kicweyo ki higa 2300, onyutu kwac me covenant ma Moses omiyo nying "quarrel of his covenant".

Kigengo gi bene me ngeyo ni kwubo i Musalaba ma otime i wang cabicel otimo mapol maloyo nyutu kare keken; pien en onongo nyutu pire kene wang rweny pa Kiristo ki pe lube pa Israel i kom remo me kit. Gi onongo pe gineno ni remo ma kiwoto piny pi jo mapol i Musalaba, ma onongo tye ka moko kit mamege, bene onongo tye ka moko kit ma kityeko tero i Levitiko 25 ki 26.

Isirael ma con ogamo kica i wanggi, kun gi tero wii me kica ne calo gi waco ni, 'gik weng ma Lubanga owaco, wa bi timo'; ento pe gi nongo ngec mo ni kica ma Kirisito onongo mi, ne mito ni myero ki cono cik pa En i cwiny. Ter meg i me Farisayo ikom cik me kica ogengo gi ki ngeyo kacel ki ogamo kica matir.

Israel me kombedi gityeko nyutu remo pa lacer ma i tung cabit i lok ma kelo opuk maromo pire kene pi Israel me kombedi, calo opuk ma obedo piny i Israel me con ka gikano Mesia ki ginyutu piny ni pe gi rwot mo ento Caesar keken.

Israel ma kombedi gi pe gineno ni rek ma Gabriel owiro bot Daniel pe keken tye kwede nyutu me rwatte, entit tye kwede ywayo ma kikelo i wi joma okwero rwatte meno; pien lok me coc magi nyuto ni Roma ma pe yie (lawi ma myero obino) bi obo woko ot madit ki Cungu pa Lubanga, ki nyuto ni, i gore me lweny (ma ocoyo piny Cungu pa Lubanga ki lwak), "apoto mapol" kimego woko.

I mukato ma ka Kricito oyuc remo ne me moko kwer ki jo mapol, twero aryo me yubo opoto pa Loma ma pe yaro Lubanga ki Loma me Papa kigoyo nyinggi maber keken. Remo ma oyuc i Kurusi en aye ma Kricito okelo i ot maleng me polo, kadong en cal pa tic ne ma kimiyo iye i neno "mareh" me mwaka 2300. Mukato meno okwongo pire ki mukato pa neno "chazon" me mwaka 2520, calo ma twero aryo me yubo opoto ma bi turo piny ot maleng ki lwak.

Adiera ma kiloko i nino pa Miller calo juwelo, gilumi calo can, ento gin pe opong. I cawa me agiki, ka "Midnight Cry" gicoyo dok piny ki coc keken, juwelo meno giketo gi i bok manyen ma madit maloyo ki "Dano me burashi me piny", ci dong ginolumi maloyo ki apar ikom kit ma onongo gilum mo con. Ginubed tem me lok pa agiki me "Midnight Cry". Juwelo meno kigoyo nyinggi maber ki lakit aryo ma Habakkuk onongo oporobwesigi, macalo tebo. Ka tebo aryo pa "charts" pa pioneer me 1843 ki 1850 giketo gi ikom gin keken, "rek i rek", juwelo pa Miller kigoyo nyinggi maber, ci i

tim ma kamano juwelo meno gicoyo calo lok pa agiki me "Midnight Cry".

Mapol pa ngec ma adier i cal aryoy ginyutu porofeci ma otyeko mapwodho 1844, calo keto nying pa "beasts" i Daniel 7 ki 8. Cal me Daniel 2 ki nyutu kany. Lok me mede me ka en Rome onyo Antiochus Epiphanes ma otero viison tye kany. Goyo cwiny ma acel ki kare me tarri pa Habakkuk ki "ten virgins" tye kany. Bino pa laka namba adek tye kany, kede Ka Maleng pa Polo. "The daily" calo lacar pa paganizim tye kany. Kede dong, "Woes" adek pa Islam tye kany. Ka ki cweyo calgi kacel, gin nyutu cal me "medo ngec" ma pocc tye ka Simba me dul pa Yuda oyabo muhuri pa porofeci ma adier.

Kun wa tye ka kelo agiki i paro wa me neno pa pi Ulai, ma calo kit me nyutu pa ngec pa lanabi ma kiyabo woko i cawa me agiki i 1798, ma omede dwogo doko kidi ma rwate iye sanduuku manyen madit loyo i neno ma William Miller oneno i kuto, wa bin dwogo neno lok atir pa jo Miller ma pe ogiko i mukato gi. Ma moko gicweyo gi i kit pa pe ogiko pien cawa me mukato ma jo Miller obedo iye, ma mukene gicweyo pe ogiko kun pe winyo pa jo ma giremo bedo kwede ler ma tye ka donyo anyim pa malaika me adek.

Wa bi mede gin eni i coc ma obino.

Gin ma Lubanga ocwalo kwedgi ki kwena, gin joo keken; ento kit pa kwena ma gicwalo obedo ngo? Ibi dwoko woko ki ciko meno, onyo ibipoto ciko, pien Lubanga pe openyi pi ngo ma imaro? Lubanga lwongo joo ma bi waco, ma bi lwal gi dwon ma lamal, pe giban. Lubanga oyiko lami lok pa en me timo tic pa en pi cawa man. Joo mogo gidwoko woko ki kwena me kwer pa Kirisito me yubu joo kede balgi, pien pe gicwalo kwena me adwogi ki ngwono weng kede lamal me cwalo lok ma ki mito. Gitye ki rwom mapol; gibedo ma rwom tutwal; giwaco ki yaro ma loyo. Ento kwena ma bitye miyo yot ki kwo, ki kuc i cwinye pa ngat mapol ma gicwiny gi loyo ki gicingo piny, gikwanyo ne woko i moko mo; pien, calo kit keken ma joo ma tye ki twero gicungo cwinye gi kede giketo mito meg i lwak ki lok ma Lubanga owaco, gin bitamo me kwanyo piny cil me lero ki bot joo ma gityeko conyo kede kwayo pi lero ki twero ma miyo ngima. Kirisito o cano weng lok matek, ma lamar, ma poyo, ma gikwaco i kom lamigi calo i kom en keken.

Kwena pa malaika ma adek pe binongeyo; leco ma biben wotoyo piny weng ki ywec pa iye, jo ma pe gilego woto i ywec pa iye ma tye ka medo, gibin yaro ni obedo leco me mam. Tic ma nyo bin gitimo, jogi ma gikwanyo adiera gibilwoko pe gitimo, pien pe gene. Wapeny bot in ma igomo leco me adiera, ni i bed woko ki yo pa jo pa Lubanga. Weg leco ma ocwalo ki polo obed orweny botgi ki cing ma puc ki ma bedo kacel. Lubanga oketo cing bot in ma leco man obinoni, pi kit ma itiyo kwede. Jo ma pe giwinyo bin oketogi cing; pien adiera kityeko okelo piny nining gi, ento giywayo karegi ki twero ma gitye kwede. Kwena ma tye ki twero pa Lubanga kityeko cwalo bot jo pa Lubanga; ywec, lalaro, bedo kare pa Kristo, ma opong ki ber ki adiera, kityeko yaro; opongo pa Lubanga i Yesu Kristo kityeko yaro i tung wa ki ber pa neno ki jem, me goyo cwiny jo weng ma cwinya gi pe gicweyo ki yubu. Wan wanongeyo ni Lubanga otimo tic i tung wa. Wan onwongo neno cwinyo dwogo ki bot richo bot bedo kare. Wan onwongo neno geno odoco cako i cwinya pa jo ma cwinya gi oyie. Bino wabed calo jo lapii ma kityeko yweogi, ma giodhi ki yoregi, ka acel keken obedo odwogo me miyo ywec bot

Lubanga? Wapire kare wacoko waco ber pa en, ka wapako Lubanga ki cwiny, ki peni, ki dwon. Review and Herald, May 27, 1890.